23. 10. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Proč říci ANO celoživotnímu vzdělávání

Představme si lékaře, který se narodí v roce 1945. Při operacích jsou pacienti uspáváni rajským plynem, jedno procento žen běžně umírá při porodu a transplantace je pojmem z vědeckofantastické literatury. Náš lékař dokončí vysokou školu v roce 1970 a nastoupí do nemocnice. Zjistí, že při operacích se používají infůze do žíly, pacient řízeně dýchá, začíná se s transplantacemi srdce.

Proč vzdělávání nekončí diplomem v rámu

Představme si lékaře, který se narodí v roce 1945. Při operacích jsou pacienti uspáváni rajským plynem, jedno procento žen běžně umírá při porodu a transplantace je pojmem z vědeckofantastické literatury. Náš lékař dokončí vysokou školu v roce 1970 a nastoupí do nemocnice. Zjistí, že při operacích se používají infůze do žíly, pacient řízeně dýchá, začíná se s transplantacemi srdce.

Dnes je našemu lékaři 62 let, v nemocnici stále vypomáhá a provozuje na poloviční úvazek soukromou praxi ve vesnici, kde bydlí, jako koneckonců většina lékařů jeho věku. Stále je schopen operovat (většinou laparoskopicky), provádí transplantace rohovky a ženská úmrtnost při porodu činí jedno promile. Představa, že by onen hypotetický lékař vystačil s vědomostmi ze svých školních let, je úsměvná. Dnes obsluhuje počítač, v němž vede karty pacientů a vypisuje recepty, zvládá přenosný ultrazvuk a posílá e-mailem laboratorní výsledky či rentgenové snímky. Aby byl schopen lékařskou praxi vykonávat, jsou znalosti ze školy pouze prvním stupínkem vysokého schodiště a každým rokem musí za pomoci seminářů, přednášek a studia odborné literatury postoupit na schod vyšší.

A tak je tomu podle mého názoru ve většině oborů lidské činnosti, postačí srovnat poválečného strojvedoucího s klikou a dnešního pilota vlaku Pendolino, učitele s rukama od křídy a šéfa počítačových učeben, soudce či advokáta s nosem zabořeným do černě vázané Sbírky zákonů a dnešního jazykově vybaveného právníka počítačově napojeného na judikaturu evropských soudů nebo ředitele podniku v šestsettrojce a dnešního manažera s BlackBerry či telefonickými konferencemi před oceán.

Svět se mění stále rychleji

Amunův chrám ve staroegyptském Karnaku stavěli různí stavebníci v průběhu 1.500 let a jednotlivé stavební techniky zůstaly po celá ta léta velmi podobné. Ve středověku se způsob života i práce dědů nijak nelišil od života a práce vnuků. Od konce 19. století se však díky vědeckotechnické revoluci začíná svět měnit stále rychleji, od 90. let minulého století lze změny počítat nikoli v řádu let, ale měsíců. A nejspíš bude z tohoto pohledu ještě hůř – stačí se podívat na množství legislativních změn a tloustnoucí hřbety sborníků judikatur.

Přesto se i v dnešní době setkáváme s názory, které celoživotní vzdělávaní odsuzují jako metodu direktivní a svobodu omezující. Když touto problematikou začala před sedmi lety zabývat Česká advokátní komora, většině advokátů pyšných na svou nezávislost připomněla povinná tendenční školení, kterých se museli zúčastňovat před rokem 1989. Možná proto se proti myšlence povinného vzdělávání zvedl odpor, který nakonec vedl poslance k odmítnutí novely zákona o advokacii ukládající povinnost celoživotně se vzdělávat, přestože mělo jít o asi 15 hodin ročně bez jakéhokoli následného přezkušování Podobně odmítavé reakce justice k témuž s přijetím zákonné povinnosti a jejím následným zrušením máme zajisté všichni dosud na paměti. Představenstvo České advokátní

komory se ovšem nenechalo zastrašit a zachovalo se z pohledu současnosti prozíravě, pronajalo a rekonstruovalo prostory v Praze, kde začalo od jara 2007 provozovat Palác Dunaj, moderní vzdělávací středisko se dvěma sály, které kromě výchovy mladých koncipientů nabídlo na bázi zcela dobrovolné semináře, školení, přednášky, panely i praktické simulace všech oblastí, s nimiž se advokáti denně setkávají a potýkají, čímž de facto nabídlo advokátní veřejnosti ekvivalent povinného vzdělávání. Z pohledu předchozích negativních tendencí šlo o krok vizionářský, byť možná riskantní, nicméně naprosto v souladu s aktuálními evropskými tendencemi.

Dnes, po necelých třech letech můžeme vyhodnocovat: vzdělávací středisko za tu dobu navštívilo více než 5.000 advokátů a 12.000 koncipientů a prakticky není dne, kdy by nebylo využité, či dokonce plné. Zájem advokátů o tyto akce – a nejen v Praze, ale i v Brně (v sídle pobočky ČAK) i v jednotlivých krajích - je tak velký, že další semináře jsou pořádány podle volby a přání advokátů a není výjimkou, že sál se stovkou míst praská ve švech a semináře musejí být opakovány. Tak tomu bylo a je například u zákoníku práce, insolvenčního práva, ale i u společného jmění manželů. Plné sály Justiční akademie – vzdělávací instituce pro pracovníky justice – je na tom podobně. A mám pro vás i příklady i mimo oblast práva – známý zabývající se vzděláváním dospělých pořádá o letních prázdninách kurzy rétoriky pro učitele, na kurzy kreativity a rozličných výtvarných technik jezdí učitelky z mateřských škol, vzdělávací akce a školení jsou hojně navštěvovány matrikářkami, vedoucími stavebních úřadů, kadeřnicemi či kosmetičkami. Babičky s mobily a dědové u počítače vídáme zcela běžně.

Učit se být

***Učit se – to je, oč tu běží,** dalo by se říci spolu s klasikem, neboť současně platí, že s postupujících časem a zkušenostmi **vím, že nic nevím**. Povolání advokáta, notáře, soudce či státního zástupce klade na každého, kdo se rozhodne pro toto krásné, byť náročné povolání, nároky, které nejsou přijatelné či splnitelné pro každého. Nestačí jen absolutorium právnické fakulty, tři roky příslušné praxe praxe, úspěšné složení příslušných zkoušek, ale především připravenost na různorodé problémy, stále se měnící právní předpisy i soudní judikaturu, neomezenou pracovní dobu včetně sobot, nedělí a svátků, kdy problém či případ nedává spát a nutí šedé mozkové buňky neustále se jím zabývat a hledat někdy řešení a jindy rozhřešení, ovzduší nabité lidskými vášněmi, vítězstvími i prohrami, a to nehovořím o nejistém výdělku, někdy opovržení části spoluobčanů a občas i útocích protistran či jiných účastníků po prohraném sporu, což jsou druhé strany mince, kterou média na rozdíl od jiných rysů naší práce obvykle opomíjejí. Bez neustálého studia a sledování konkrétní oblasti práva není možno tuto práci vykonávat, vždyť od roku 1990 neznám právní předpis, který by do dnešního dne zůstal zcela bez jakýchkoli změn (nemluvě o tom, že mnozí právníci se na právnické fakultě učili obory a problematiky, které již neexistují (například hospodářský zákoník), zatímco o jiných tehdy neměli ani zdání (třeba o evropském právu).*

*Základní otázka celoživotního vzdělávání platící nejen pro oblast práva, ale jakoukoli jinou oblast lidské činnost a profesního zaměření – není **kdy**, ale **jak**. Přitom odpověď nezní **povinně** nebo **dobrovolně**, byť některé profesní komory (například lékařská) povinné vzdělávání již zavedly. Otázkou budoucnosti je tedy pouze volba forem a programů dalšího vzdělávání, které již zcela určitě bude chápáno jako celoživotní. Výběr prostředků, způsobů a metod bude pak na každém z nás.*

JUDr. Daniela Kovářová, advokátka

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Pracovněprávní dokumenty a elektronický podpis – když certifikát vyprší dříve než archivační lhůta
- 10 otázek pro … Janu Andresovou
- Souhrn významných událostí ze světa práva
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Nové nařízení EU o obalech a obalových odpadech: kdo všechno může být výrobcem?
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Okamžité zrušení pracovního poměru vs. výpověď podle ust. § 52 písm. g) zákoníku práce
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Soudní dvůr EU upřesnil dosah pravidla proti zneužívání ve směrnici o mateřských a dceřiných společnostech (rozsudek NEO GROUP)
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Transparentní odměňování: co se změnilo mezi návrhem MPSV a vládním návrhem a proč s přípravou nečekat na vyhlášení zákona